(2) هدرجمل قعدل مجرد ثابتاتعی اربق ارشاخ یشم موحرم مود لیلد نایب

أعوذ باللّه من الشيطان الرجيم

بِسمِ اللّه الرَّحمَنِ الرَّحيم

الوَجهُ الثاني: أنَّكَ إذا تأمَّلتَ الأنواعَ الواقعةَ في العالَمِ هذا، وَجَدتَها غيرَ واقعةٍ هاهنا، نَحنُ نُصحِّلُ مِن بِحُجَرِ الاتفاقاتِ و إلا لَما كانَت أنواعُها محفوظةً عِندَنا، فأمكَنَ أن يَحصُلَ مِن الإنسانِ غيرِ إنسانٍ و مِن الفَرَسِ غيرِ فَرَسٍ.[1]

رییبعتهبایدرجمل قعدوجوهبعجراکیهدلاستا

یدامزجافصانافوعاونهمردرجمسفنذرگید

وبنتاییویناوشدهبودوبنیادهکدوبرجاسام

هاهنآ نیبنیاوعاونهطساوهبفلاتخاکیهدر

مواد یبنیاوعاونهطساوهبفلاتخاکیهدر

دلوتمدحاوعونکیهیجزاوتابیکرتزاوتسه

لّوحتو رییغتشوختسدادومنیاًعبطدوشیم

هکهیناویحوهیتابذیاوقهکدشابرارقرگاودنشابیم

مئاقرماززادلوتمنیاشدوخدنتسهدادومنیاربمکاح

وهیتابذیاوقمّوقم،دادومنیامئاقنوچ؛دشابااهنیاهب

ددجتولاوزوءانفشوختسدااهنآودنتسههیناویح

دشدهاوخءانفبجومممهوقدوخهجیتذردنتسه

دوجودشخبیمااوقارعوذنآدناوتبهکیئیشرگیدو

.درادن

---

[1] .56 ص ،2 ج ،ةيلاعتملا ةمكحلا .

ءاقب یارب یاهنتهب هیعون تروص دوخ نیاربانب
تسا هیعون تروص نآ و دنکیم تیافک عاونا داوم
عون نآ یارب یعونِ درجم لقع هب ریبعت وا زا ام هک
هدرجم یتقیقح هیعون تروص نآ دوخ ینعی ؛مینکیم
عون رد هفلتخم ۀجزما و ءازجا ماوق ثعاب هک تسا
یاراد یزیچ رهدوشیم سفن هب ریبعت نآ زا و تسه
تقیقح نآ و سفن نآ هک تسا یتیصوصخ و سفن
هچنآ فلاخرب .تسا هدش داوم ءاقب بجوم ،هدرجم
ار یأر نیمه مه ءامدق عقاو رد ،دوشیم هتفگ هک
هب تبسن ناشرکفت و لقعت نوچ هزورما اما دنتشاد
ملاع اب هدام طابترا زا یربخ و تسا رتشیب تایدام
یارب تلع ـ اهنآ ۀمه هن ناشبلغا هتبلا ـ دنرادن درجت
:دنیوگیم ًلاثم ،دننادیم داوم نیا دوخ سفن ار ءاقب
و اهلولس دوخ زا ترابع یناسنا عون ءاقب تلع
.درادوجو ناویحا یو ناسنا ندب رد هک تسا یداوم
لولس سفن ار تایح و ءاقب تلع هک ءامدق سکعرب
تقیقح کی ناونعهب هک یتروص نآ هکلب دننادیمن
.دننادیم ،دراد فارشا و ءلایتسا ءاقب نیا رب هدرجم
دینیبیم امش لولس کی نتفر نیب زا دوجو اب اذل
ًلااصا هک یزیچ ،تسا یقاب تایح تاقوا زا یهاگ هک

ًلاثمه کت سا هدشه دید ی دایز دراو می لو درادن ناکما
راثآ ی لو درادن ی تیلاعف ه نوگچ یه زغم ی لکروطه ب
دنکی مذ راک ب لق ه کنیاا یت سا دوهشم ن دب رد ت ایح
رطاخه ب ن یا !ت سا دوهشم ن دب رد ت ایح راثآ ی لو
دارفا [زا] ی لیخ .ت سا ه یعون ت روص ظفحت ن امه
و دننکی م ف قوت ار ن اشند ب ن وخ ش درگ ه کدنتسه
ه کی لاحرد دنرادن ض ب ذ دینیبی م دینزی م ت سد ی تقو
دهدی مذ م اجنا راک ن اشدب که کنیاا یت سا ی قاب ت ایح
و ل عف ر ب ی نتبم ت ایح ه کدشاب ن یا ر ب رارق رگا اذل
ن آ دیاب دشاب م سیلوباتم و ت کرح و اهل ولست لاا عفنا
دوشی م م اجنا ه کی تلاا عفنا و ل عف م دع اب م ه ت ایح
رد ار اهنیا ه کت سا ه ربدم س فذ ن آ ن لاآ .دوش ی فتنم
.ت سا ه تفرگ ل رتنک

ه دام ن ینا وق ر ب ن اسنا ت موکح ن اکما

ص اخشا و دارفا ی ارب ل ئاسم زا ی لیخ م ینیبی م ام
ه کنیا ن ودب اهنآ ه کدتفای م ق افتا ت لااح زا ی ضعب رد
اهنآ ی ارب ی باوخ ایدنماشایب ایدنروخب ی زیچ
ن یمه ه ب روطن یمه ی نلاوط ی اهزور دوش ی لوتسم
!دریگی مذ م اجنا اهنآ رد ی لیلحتچ یه و دنتسه ت یفیک
ت سا ی دارفا ی ارب طقف ب لطم ن یا دینک روصت ه کنیاه ذ

رگا هکلب تسیذ روطنیا هن ،دناهدیسر یبترم هب هک

لرتنکتحتار وا و دوشبلاغ هدامربدناوتبیصخش

نامههبار وا دناوتیمدرواییرد شدوخ هدارا و لعف

لاحرد تسه هکیاهبترمو تیعقوم نامهرد ،لکش

زا جراخ هلئسم نیا و دراد هگذ لاعفنا و لعف و یّح

هلئسم نیا هک یناسک یارب دوب دهاوخن هدعاق نیا

نیا طقف دوش روصت هکنیاهن دوش نشور اهنآ یارب

هداعلاقوف و یداعریغ رما کی هب صاصتخا هلئسم

تایحلاحرد شدوخ هٔبتر و هبترم نامهرد هکدراد

هکلب دوش ماجنا داسف زورب و داسف و لیلحت نودب

یاهلئسم نیچمه کی ملاع ماظن لکرد یلکروطهب

شلکشتاقوا زا یهاگ ماظنلکرد اهتنمتسا مکاح

یبلطم ینعی ،دنکیم رییغت یرگید وحن کی هب

مکاح هدام نیناوق ربدناوتب ناسنا هکتسیذ یداعریغ

یتح دننکیم تکرحب آ یور هکیدارفا ًلاثم دوش

هدیسر یلااب نافرعو تاماقمهب صخشتسیذ مزلا

ریخستاب دناوتیم هک دنتسه یدارفا هکلب دشاب

نوناق ربار نآ ،یرصنع ندب و هدام دوخ ندومن

!دننکمکاحتعیبط

هکلبدننکمکاحتعیبطنوناقربهکنیاهنهتبلا
،دنروایبردصاخطیارشردتعیبطنیناوقابقفاوم
مسجکییداعطیارشردنوچ،ییداعطیارشردهن
رگیدمسجهکلبدنکیمنادیپرگیدمسجردلللختت
دوبدهاوخمامسجانیاللعتوللختوذوفذزاعنام
اهنیاهکدینکیمهدهاشمارمامسجازایضعبامشیلو
یضعبلثمدنوشیمدرامجنآهباجنیازاودنرادللختت
هدامربارد وخدناوتبنناسنارگا .کلذلاثماوجاوماز
وننتخاسنوگمهییانمعهبهدامربهبلغ ـ دهدهبلغ
داومدوخابخناستوتیخنسوندادرارقزارطمه
رگیدمسجنیادناوتیم ـ تسه
ودریگبدوخندبزاارصوصخمنزوًلاثمدرواییرد
بآیورنلآهکصخشنیا .دننکتکرحبآیور
نآردهکنیاهن !؟دوریمنبآریزارچسپدوریم
ییعن،دراد نزوعقومنآردهکلبدرادنزوعقوم
دننکنزوامجنآردارصخشنآعقومنامهرگا
دشابامجنآردییوزارترگا .تسا هدرکنرییغتشنزو
ایمکمهمرگکیودرادارنزونامههکدینییبیم
بآربصوصخمنزوئبلغنیاماتسا هدشنداین

دریگی‌م ار دوربب آ ریز هب نیا دوشیم ثعاب هکار
یارب هلیسو نیمه .دنکی‌م تکرح بآ یور رد و
یضرلأایط ةلئسم !تسه مه اوه رد دارفا تکرح
دنهدی‌م ماجنا دارفا و تسه روضحف ّرعم یلیخ هک
صخش هچ ره اهتنم تسا ساسا نیمه ربمه اهنآ
نیناوق رب ةبلغ ،دشاب هتشاد یرتشیب تردق شدوخ
دهاوخ رتشیبِ رهاظ تروصهب و رهاظلکشهب یدام
تلااعفنا و لعف هب تبسن ماسجا تیعنام ینعی دوب
طئارش نآ اب نوگمه ار دوخ و درادیمرب ار دوخ
یردقکی هلئسم نیا کاردا اًعبط دنکی‌م یجراخ
تاضایر یاراد هک یدارفا یارب یلو تسا لکشم
یلیخ و لوبق لباق رایسب هلئسم نیا دنتسه یصاخ
توبثهبمهیبرجترظنهطقنزا و تسا هداتفا اپشیپ
بلطم نیا هب عجار ثحب هب یزاین رگید و هدیسر
ماجنا دناوتی‌م ار هلئسم نیا ناسنا روطچ هکتسین
.دهدب

ءامدق هکیاهلئسم رد ار بلطم نیا امرگا نیاربانب
هک دوشیم نشور مینک هدایپ دنتسه شتابثا ماقم رد
ءازجا دوشیمن هک دنوشیم دراو هار نیا زا اهنیا
ًلاثم دنتسه فلتخم تایصوصخ یاراد هک فلتخم

ای و تسا دیفس یکی نآ و تسا هایس شگنر یکی
و تایصوصخ و ناولا یاراد همه اهنیا هک ندب ءازجا
و هرطیس تحت رد اهنیا ۀمه ،دنتسه فلتخم راثآ
هک تسا یعیبط نیا و دنشاب یلک سفن کی فارشا
تسا دحاو رثؤم کی زا رثأتم یزیچ ره و یصخش ره
و دحاو تلع کی و تسا هدحاو تلع کی لولعم و
رثا رد فلاتخا یاراد همه نیا هک دوشیم دحاو رثؤم
درجم رما کی و یلک رما کی دیاب اذل ،دشاب هجیتن و
ذفان دناوتب هک دشاب یدام یاوق زا جراخ رما کی و
یبلطم نیا .دشاب هتشاد ار شدوخ تاریثأت و دشاب
هب تبسن هتبلا .دنتسه نآ تابثا ماقم رد اهنیا هک تسا
نایب هک دنراد یاهرظن خیش موحرم اًدعب بلاطم نیا
.دننکیم

یلک لکش هب میناوتیم ام عومجملا ثیحنم اما
!؟دنکیم ادیپ ققحت هلئسم نیا روطچ هک میریذپب
ار دوجو نآ ام هک یدوجو تسا نکمم روطچ رخآ
یارب یتیدودحم عونچیه و مینادیم تفارص یاراد
فیکو مک دوجو نآ ینعی میتسین لئاق دوجو تقیقح
و تسا رگید فیک اب ضراعم فیک نیا نوچ ؛درادن

تواقتی تناستسید و رتم کیّم کابی رتمکیّم ک
مهابودره و دننکیم قرف رگیدمه ابا هنیا ،دننکیم
یفیکابت سا داوسی اراد هکی فیک .دنوشی منع مج
لباق و دنوشی منع مج مهابت سا ضایی اراد هک
هکی دوجو ت سا نکمم روطچ ،دنتسین ع امتجا
ّدح و فیکو ت سا هضحمت طاسبو ت فارصی اراد
تاروهظ تروص هبار نآ ام درادن تیصوصخ و
دوجو نیمه !؟مینک مدهاشم هداضتم و هفلتخم
لاثما و زبس ،زمرق ،دیفس ،ت سا مدش مایس ،هفارصلاب
،تبلاص ی اراد دوجو نیمه ،ت سا مدش کلذ
یدوجو روطچ ت سا تولاح و ت ضومح ،تنوع
!؟دوشیم نیا هبل یدبت دراد ی دحاو أشنم و ع بنم هک
مینکیم هدایپ عاونا بابرا هبت بسنار هیضق نیمه ام
و دوجو تیصاخ نیا هکت شذگ ش ثحابم ًلابق هک
.ت سا نیمه دوجو ندوبی قلاطا

هیضق هبع جار هکم دیدی اه لاقم رد ار ی اه لئسم
تیدحا ةلئسم هک دوبت یدحا ةلئسم و تیوهوه
روهظ ةبترم و تیدحاو تیعماج ةبنج زا ریغی تقیقح
[ةبترم ،هبترم] نیا و ت سا فلتخم رهاظم رد زورب و
راگدرورپ تاذ ی ارب دّیقت و ی تاذ تیصوصخ تابثا

رد ار راگدرورپ تاذ ام و تسا تیوهوه ۀبترم رد
و ءامسا زا ار وا و مهاوخ درک دیقم تیوهوه ۀبترم
.مهاوخ دز دیق وا هب و مهاوخ درک الدج تافص

ناگرزب زا یضعب زا لبق یتدم هک دوب یاهلاقم
و هیشاح رد ار هیضق نیا هدنب هتبلا دندوب هدروآ
ـ اقآ موحرم ینیع و یملع دیحوت رب هک یتلایخت
ۀملاع موحرم هبت بسند نراد ـ هیلع یلاعتلله ا نانوضر
مدایو مهاتشون ـ هیلع یلاعتلله ا نانوضر ـ یئابطابط
هبت بسند هملاع موحرم لاثما نانگرزب نیا هک تسه
دنراد هراشا تیدحاو و تیوهوه ۀبترم هبت اذ دییقت
ار تیوهوه ۀبترم نامدوخ دییقتابم ینانوتیم ام ایا هک
رظنرد زورب و روهظ زا لاطرشب ار تاذ و مهینک تیبثت
ینعیت سامل یخت و روصت ک ین یا هکنیاب و مهیروایب
ابِ ءیشه ب مهینکیم مهسقنم ار ءیشک یه کمهیتسه ام
ک یو اهنیا و ضراوع و تایصوصخ و ضارعا ظاحلا
یتقو ک ید .اهنیا ظاحلا نودب مهینکیم ظاحلا ار ءیش
تایصوصخ و مهکزا ضراوع نودب ار فیک ن یا امش
یتقو ک یو دینکیم هظحلام ع ضو و فیک و نانولا و
اهنیا و دیریگیم رظنرد ار لایرتم و سنج نامه طقف

ۀبترم رد ار شلایرتم نآ ەکلب دیریگیمنرظنرد ار تایصوصخ دیهاوخیم دعب و دینکیم روصت تاذ دینک دیقم ەیضق نیا ەبار ی جراخ.

دیناوتیمنً لاصا امش ەک تسا نیا رد تبحص امش ی نعی ،دیریگب رظنرد ار ض راوع نودب لایرتم ی ور ەدام م سا دیهاوخب و دیریگب رظنرد ەکار ەچرھ ،م یرادنە کج راخ رد ض راع نودب ۀدام ،دیرادنگب نآ ،تسا ەمیس ایت سھ ج راخ رد ەک ی اەدام نآ ەرخلأاب ەک دیھد ناشن ی اەدام دیناوتیمنامش ،تسا دیفس ایو ض رع ی ارادەنش ضَرَع و تسین ض رع ی ارادت اذ امرگا .رگید تایصوصخ ی ارادەنو تسا لوط ادج ار ی رابت اذ مینا وتیمنم یریگیمرظنرد ار ی رابرظنرد م یھاوخب رگا ،م یریگب رظنرد لاوز زا زاحنم و نامز املاح ـەھرب ک یرد ەکت سانعمن یا ەبم یریگب لومشم تادرجم ەک دوشب لاکشا ەک م یروآیمن و روھظ زا زاحنم و ادج ی رابت اذ ـ دنتسین تاینامز دشابەلصاف رگا ،دتفیی اەلصاف ک یی نعید شابزورب اھنتار ی رابت اذ امش رگا !؟دندمآ اجک زا اھنیا سپ ت اذ نیا دیشابەتشاد ەھرب ک یرد روھظ نودب و ام روطچ ی نعی !؟تسا ەدمآ اجک زا رگید ی رابر

دقتعم اجنیا رد ،نآ نیب و ن یا نیب ی اهلصاف م ینا وتی م
دیریگب رظنرد ار ی رابت اذ دینا وتی م امشا یآ !؟م یشاب
ی نعی !؟دینک ظاحل وا ه ب ت بسن ار م لع ه کنیا نودب
دقاف ی لو دراد ءاقب و ت ایح ،دراد دوجو ی رابت اذ
ت یوهوه م اقم ام ی تقو !؟ت سا ل هاجس پ ت سا م لع
دیاب ،م یرادنگب رانک ار م لع دیاب م یریگی م رظنرد ار
رانک م ه ار ت ایح دیاب ،م یرادنگب رانک م ه ار ت ردق
نامه طقف و م یرادنگب رانک ار اهنیا ئمه ،م یرادنگب
ه راشا م یراد نلآ ه کم ه ار وهن آ ه زات ،دنامب وه ئبترم
ه بترم نآ ه ب ه ک ت سا ی دیقت ک ی م هن یا م ینکی م
.م یاه دز

ی صقانظ فلک ی ت اذ نآ ئ ارا رد وهِ دوخ ع قاو رد
ار ت اذ نآ دینا وتی م نا امشً لاصا ت سیندّم ات و ت سا
نامه ه ک ی رابت اذ ی نعی ،دینک روصت م لع نودب
ت سا ت ایح دقاف ،ت سا م لع دقاف ئ فارصلاب ت قیقح
ج یار ب تکن یمه رد م لاعا ن یب ه ک ی بلاطم نامه ...و
ار ت اذ ن یا !؟دیدرک ه جوت .ت سه ش تبحص و ت سه
م لع اب ی واسم ی نعی دییوگی م ت اذ نآ ه ب ی تقو ات
،«ت اذ » :دییوگی م ی تقو ت سیند کامکفنا ل باق و ت سا

ی.تقو .ریدق ابو تردق ابی واسم ی.نعی.ن یمه دوخ

ت.سا ی.واسم ت.اذ ن.یمه دوخ ی.نعی.ت.اذ :دییوگی.م

ک.یرد و م.یدرک.روصتدار ت.ایحن.ودبت.اذ .ت.ایحاب

دعب م.یداد رارق ت.اذ نآ دوخ ی.تیوهوهّقاح ۀبترم

.م.ینکی.م ه.فاضا وا ه.بأدعبار ت.ایح و تردق و م.لع

ه.فاضا وا ه.با.مشه.ک دندمآ اجک زا تردق و م.لع

و م.لعن.یا ام !؟ت.سا ه.دمآ ش.اه.لاخ ه.ناخ زا !؟دیدرک

ت.اذ نآ ه.ب م.یدروآ اجک زا ار تردق و ت.ایح

و ت.ایح و م.لع رگا !؟م.یدروآرد اجک زا ،م.یدنابسچ

ِراک ل.صا س.پ م.یدروآرد رگید ی.اج زا ار تردق

و ت.سا ه.تفر ام رس ه.ملاک اجنیا س.پ ت.سا.جنا ه.لئسم

م.یدروآرد ت.اذ دوخ زا ار تردق و ت.ایح و م.لع رگا

ن.آ ه.ک دیتفگ و دیدش ل.ئاق اهنآ ن.یب ک.اکفنا ه.کامشه

ۀبترم ایآ ،ت.سا رتلاابۀبترم ک.یت.اذ نآ و ت.سادج

ن.آ ،ه.ذه.کنیایا !؟ت.سا ی.کاکفنا ۀبترم ی.انعم ه.ب رتلااب

.ت.سا رهوج و قاح ۀبترم

ت.اذ ،ی.راب تردق و ت.ایح و م.لع ۀشیر

و ت.ایح و م.لع ه.کم.ینادی.م و م.یراد ل.وبق ار نآ

ت.اذ ن.امهرد و ت.سا ی.راب ت.اذ رد ش.اه.شیر تردق

م.لع ی.ارب ه.شیر و ل.صا ن.آ ه.فرصلاب دوجو و ت.حب

دوجو تقیقح نآ اجرهرد هکانعمن یاهب ،تسا

امتسانعمن یاهبرگا دراد دوجو ملعاجنآ رد دشاب

ملعاب تاذ نیبکاکفنا هبلئاق مینادتیمذ ًلاصا

و تسا رتلاابهبترم تاذ نآ :مییوگبهکنیااتمیشاب

کاکفنا یاربلباق ًلاصا ،تسا رتنییاپهبترم نیا

کاکفنا و تسا لیحتسم هکی جراخ کاکفنا دنتسین

اذلدنیوگیمهبترهکلبدنیوگیمذکاکفنا هکاریبتر

میرادلوبقهکدشابهبتر درادنانعماجنیا رد کاکفنا

تاذ ،تسا تلعنوچ تسا مدقم ،تاذ هبترهک

چیهردینعیتسین ادجیلو تسا ملعیاربتلع

ار ملعنودبتاذ دیناوتیمذ امشاههرب زا ههرب

لاحنیعرد دراد دوجوتاذ هکنیا نیعرد دینکروصت

نیا س پ !؟دمآ اجکزا ملعنیا س پ دشاب ملعدقاف

هبتاذ نیا درادنملعهکیتاذ !؟دمآ اجکزا تردق

تسین ریدقهکیتاذ نآ .درادنهدیافو دروخیمذ درد

امّنإ .دنکهدارا و هیور لامعا دناوتیم روطچ س پ

!؟دریگیمتئشنا جکزا [1]دارا

---

[1]:82 هیآ (36) س یه روس .

،6 ج ،یسانشدا عم .﴿نوُكَيفنُكُهَلَلوُقَينَأ اًئيشَدارَأاذِإهُرمَأمَنَّإ﴾

:51 ص

،دناهدرک ناگرزب هک یمیسقت رد تهج نیا یور ققحتم ماقم رد هن ،تسا روصتم ماقم رد تامیسقت مامت و ینیع ققحت ماقم رد ،یجراخ ققحت و ینیع نآ هک تسین رتشیب دحاو تقیقح کی یجراخ ماقم مه و تسا تیدحا ماقم مه دحاو تقیقح ماقم هک تسا تیعماج ماقم مه و تسا تیوهوه زورب ماقم مه و تسا تاذ ماقم مه هک دشاب تیدحاو و روهظ. پس یک واقع و حقیقت هست و یک واقع روهظ و بروزش همین است که ما به این کیفیت مشاهده میکنیم. اگر ما بتوانیم همین مطلب را تصور کنیم دیگر در اینجا قضیه به همین کیفیت روشن خواهد شد که یک نفس جامع، یک عقل مجرد، یک حقیقت مجرده میتواند به این صورت دربیاید و میتواند به آن صورت دربیاید؛ میتواند در این بدن به این شکل و این رسول دربیاید. رسولها هم مختلف هستند؛ رسول مغز یک نحو است و رسول قلب نحو دیگر است؛ بعضی از رسولها کم هستند و بعضی رسولها زیاد هستند، ظاهراً مثل اینکه رسول

تسیذنآزایربخچیهنوچتسارتمکهمهزازغم
یلإاهنیازاوهدورگیدیاهلوسلسشیاجهبلاح
دایزمیدیدنزغملوسلسامیلوتسادایزللهءاشام
!دشاب

بلقلوسلسلکشهبیهاگاهلوسلسنیاهصلاخ
یهاگوتسانوخۀدننکپمپشراکهکدیآیمرد
هیزجتشراکودیآیمردبکلوسلستروصهبتاقوا
راکعوندنچوتسییودصوداومواذغلیلحتو
هیلکلوسلستروصهبتاقوایهاگ،دهدیممماجنا
تامومسعفدولیلحتوهیزجتشراکودیآیمرد
تحتردیدینکیمهدهاشمهکاضعازامادکرهبتسا
دنهدیممماجناارروماتنیایناویحلقعوسسفنانامه
کیاهنیازامادکرههکنیاهبتسیذیزایذرگیدو
تلعکیهیلکیارباًلاثمدنشابهتشادصاختلع
لاحطیاربودادجتلعکیدبکیاربومیریگبادج
مهکچوکوگرزبۀدوریاربوادجتلعکیه
نیاربمکاحهکیسفنانامهدنشابادجیاهتلع
یعونِسفنانامه؛تسهعونیاربیئزجهکمسج
اروماتنیاۀمهرگیدرماهبیزایذنودبودیآیم

.دهدی م ماجنا

لا وجه ُالثاني: أنَّك إذا تأملت ا لأذواع َ لا وقائع َة في عالَم ِنا هذا وجَدتَها غيرَ واقعة ٍ لا إ ِ لا لمَا كانَت أنواعُها محفوظة ً عِندئذ ٍ و أن نحنُ نَتَصدَّى لِمَن ِ الإنسان ِ و ربّ ِ البُرغوث ِ و مَن ِ الفرس و غير ُ الفرس و مَن ِ الخَنزير و غير ُ الخَنزير [و لا أدبأ] على ذلك بَل [نجِد ُ هذه ِ الأذواع َ مائة َ الوجود] هي مُستمرّة ٌ الثبات ِ [مائة] الثبات ِ على نهج ٍ واحد ٍ لا تبيني [لا تتبدّل] و لا تَتغيّر ُ لأفراد ٍ من غير ِ واحد ٍ
1
...

لثاما و اهنآسم ازی نیبیینی م هک ام یعاونا ن یا

تاقافتا ن یا ر گا .دناشدمدنا .دیپ الدشذ و گرتمه ی قافتا ،کلذ

ی روطن ام ه ،دوبذ ظوفحم دزن ش عاونا رگید دوب

انف م ه ق افتا وحنه ب دنیآی م دوجوه ب ق افتا وحنه ب ه ک

ت سیابی م ن اسنا ز ا دوب ق افتا وحنه ب ر گا .دنکی م الدیپ

و دیآی مرد ن اسنا ،اسنا ز ا طقف ارچ !دیاییرد رخه رک

ه ک دینک ض رف ه عفد ک ی !؟دیآی مرد س ،ف رس ز ا

.دیاییرد ه ب رگ س ف ز ا

ةلسلس ،تخاونکیت کرح س اسار ب م اظن ی ا م امت

ه ب و ل کشک ی ه ب اهنیا ةمه رد رثأت و ریثأت و تیلع

.دوبدهاوخ وحنک ی

هتفر ی کدوخ ن ی لعنسح خیش اقآ م وحرم ش یپ

،دنراد تایح و دنتسه م ه زونه ه ک ی دافر ،دندوب

م دوب م ه هدنب درکی م ف یرعت ام ردپ م وحرم ی ار ب

رفص 28 زور دندوب هتسشن م ه دهشم ی ابطا ن ایاقآ

---

1. 56 ص ،2 ج ،ةیلاعتملا ةمکحلا .

نشیا هکاهنیا زا یکید.ندوبطایحنیا رد اهتنم دوب
یاهلیمافزا یکید:تفگیمتسات ایحدیقرد زونه
ددوبیناوجرتخد و رسپکید:دنتفگیم امهٔداوناخ
رتخد دوخ یعید دندشن رادهچب و دندرک جاودزا
راکهکنیاات دندشیمن رادهچب اهنیا و تشاد یلکشم
رتخد هٔداوناخ دوبمهنمدشادجلاماتحا و دشلکشم
خیشم وحرم دزن ار هیضقنیا و دندش رثأتم یلیخ
دوبهداد ریجنا کیمهنشیا و دندوبهتفگیلعنسح
الدخ للهاءاشنإ دروخبدیهدبرتخد هبهکدوبهتفگ و
نیا ؛مدرکشومارفارنیا .دهدیم رسپکیوا هب
هدروارد ارشمحریلکروطهب و دوبضیرم رتخد
رسپیلکروطهبهکدوبهدشتعابتهجنیا و دندوب
الدیپیلکشم یعید دوشسویأم[1]باجنا هبتبسن
دندوبهتفگاهنیا .تشادنمحر رتخدنیا و دوبهدش
نمزاامش:تفگ،درادنمحرًلاصا رتخدنیا اقآ هک
دروخبدیهدب!؟دیهاوخیممحرایدیهاوخیمهچب
هصلاخ،ناشدوخهٔدهعهبمههیقب!؟دیراد راکهچابا
لاحدشهلماحرتخدنیا مکمک و دندروخار ریجنا

[1]«.ندروآیمارگنادنزرف:باجنا»:ادخهد همانتغل.

محر رتخد نیا ًلاصا !؟درادیمرب لمح شیاجک

ناشیاربـ مه یرزلکاک رسپ کی هام هُن زا دعب ،درادن

دراد دوجو رسپ نیا مه زونه :دنتفگیم اهنآ و دروآ

یروطچ ام .دراد هچب و نز و هدرک جاودزا و

هیجوت باتکوباسح نیا ابار بلطم نیا میناوتیم

،تسیذایهمو هدامآ شبابسا و للعًلاصا هکنیا !؟مینک

رد دیاب امش هک تسا یاهزیچ ءزج اهنیا رگید

یرهاظ للع زیچ همه هک دیسیونب یشاوح

و هدرجمتقیقحنآ .تسا نیمه نیا اما دهاوخیمن

قبطربار هدامدوخ ،دنکیمهدارا هکیتقو هرهاقسفن

یاجکی اجنامه ینعی ،دروآیمرد شدوخ ۀدارا

یاربطئارشاجنامه ،دنکیمداجیا و ادیپهچبیارب

همزلا روما نآ اجنامه ،دنکیمهارف ار هچب دشر

.دنکیمادیپار تایحو ءاقبیارب

ار وا امهکتسهیکینلاآ هکدنتفگاهنامهزاب

نلاآ و دوبهدمآ مه ناتسرامید نیمه رد میسانشیم

هکدنتفگیماهکشزپمشچ نامه دوخ .تسه مه

بصع .دوبهداد تسدزا ار شبصع ادخ هدنب نیا

دنیوگیمدرز ۀطقنآ هبهکتسهلاوکامهکمشچ

رگید ینعی ،دوبهدش کشخ و دساف یلکروطهب

[لکشم] یلیخ رگید نیا و تشادن یبصع هنوگچ یه
و دندرک یم [افش بلط] تررضح زا یلیخ و دوبهدش
شمشچ صخش نیا و دوبهداد افش مه اضر مام ا
مام ا مهید ام هرخلأاب ابابب :تفگ یم فرط .دید ی م
راک ش بصع هک ی روک ام ا دهد ی م افش ار روک اضر
درادی لو دنک ی منز راک ب صع .مهدوبهدید نار دنک ی من
ش یاهنزرو مالسلاهیلع اضر مام ا :مهیتفگ !دنیبی م
تاقوا ی هاگ و ی روطنآ تاقوا ی هاگ دنک ی م قرف
ی هاگ اضر مام ا .دنک ی من ور ار هتفرشیپ نزرو
نیا طقف و مهیتسه دلبم ه ی روطنیا امابابب :دیوگ ی م
و اهنورز و ی بصع ار ب حرکت صع ی ار سیت ک هصع ب
نودبهکلب مهینک تسرد ار ی بصع ل ولس یاهتیلاعف
ه جوت ،دزادلنا ی م راه ار ار ه ینرق دنکب مه راک ه کنیا
م ی ک ینکدب؟! ابابب خلأاب مره زا یا نسمئال همه تسه ت یدگرک ه
ب رای ادارک یا نسمئال یک مقدار بایدب زا یا نسمئال
.دسب بطلاب حرفهاییرون آمدتاانسانبهیا نسم

فافلأمورلاثتابتهعلیذهجٍواحدلاىلعىنتبیعلىلاقتقاتاللصرفة.

یا نمور، صرف تافاقیسیت بلکه هرکدام علل
ئسلجرای ب ه یقبللهاءاشنإ .دراد فلتخم طئارش و
.دشابهدنیآ

□□□□□: □□ □□□ □□□□□ □□ □□□□□□□□□:

«□□□□□□ □□□□□□□□□□ □□□□□ □□□□□□□□□ □□□□□» [1] □□□□□□ □□ □□ □□□□□ □□□□□□ □□ [□□□□□] □□□ □□□□ □□□□ □□ □□□ □□□□ □□ □□□□□□□ □□ □□□ □□□□□□□ □□□□□ □□□ □□□□□□□□!

«هُنَع ِتاقِصلا ُیفَذِیحوَّتلا ُلامَک» تیاور زا روظنم

روصتدار الدخ هکامشد: نیدمرفی متضح: تسا داد

هکامشد !؟نیدمرفی متضح ار روصت ی یالدخ هچ نیدمکی م

هئمه و نخسلاتی ا نخسلاتی ا هئمه ار هبا وه نتسب متسکی نیدم

دخ الدخ هئمه و نتسهد دوحم هکی لاحرد تسا هئمه نیچو نتسهد

و خ الدخ هئمه نیتسا، نیفسد و قرمز تسا، نیکمّ الدخ هئمه نیتسا

برای نیتسا و نیخصوصیتاش نیچنین تسا نیفی و کمّی یکخصوصیت

هرکدام زا نیهاد ارای یکخصوصیت کمّی و کیفی

لاعرد امهکار هچنآ و نتسهدوجوتیدودحم و

نیاهکمینییمفرطنآ زا و نتسهروطن یا مینییم

و لعفنوچدهدبمانجا راکدناوتیمنی یاهنتهبءیش

دشابی رگید رما کیهبدنتسم دیاب و درادنلاعفنا

نیا مسا ایآ !؟درادرارقمانظنیا یاجکرد الدخس پ

دننامایآ و میرانگبالدخارنیا مسا ایمیرانگبالدخار

هراتسدننامایو میوربهراتسغارساهتسرپ

---

[1] 56. ص ،۱ ج ،قودصخیش ،نیحوتلا .

ریاسدننامایو مییوربدیشروخو رمقغارسهاتسرپ رارقناشیاهرسو نهذ رد ادخ اترازه هکیدارفا کیار ادخ نآ هکنیایو مینادب ادخ امار اهنیا دنداد اهنیا ۀمهوتسادحاو تقیقحنآ هکمینادبیتقیقح زورب :مییوگیمهکنیا لاح !؟دنتسهوا روهظو زورب «ُهَنَع ِتاقِصلا ُیفَن» یعیتسوا». آن مُظهر و این مَظهر است و آن مُبرز و این بروز است. بروز با نفس الشیء تفاوت دارد لذا کمال توحید در این است که انسان بداند که این حقیقت یک حقیقت واحدی است که ظهورات و بروزاتش همین‌ها هستند و اینها جدای از خدا نیستند. نه این، اوست و نه جدای از اوست به عنوانی که بگوییم که پس از کجا آمده است.

نیا رد هکار یتایاور اهیکیکفتنیمه زا یضعب «ُهَقلَخ و ِهِقلَخ نِم ٌوُلِخ َالله نَّإ» لثمتسا هدمآ هنیمز قولخم و قلاخ نیب کاکفنا یانعم هبار [1]«ُهنِم ٌوُلِخ یبترفلاتخا ۀبترم ،هبترم اجنیا رد هکدننکیمریبعت

---

[1] یملعدیحوتهبدوشعوجرتشیعلاطاتهج .۸۳ص ،۱ج ،یفاکلا . .۳۱۲ص ،ینیعو

کفنم امش هکنیمه .یجراخ کاکفنا هٔبترم هنتسا
اهنیا هٔمه و تسلااب نآ ادخ :دییوگب و دینک
و تساجنآ ادخ هکنیا نیید هٔلصاف ،دنتسه تادوجوم
رپ یزیچ هچ ار هلصاف نیا ،دنتسه تادوجوم هیقب
ار هیقب و مینادب نآ ار ادخ ام دشاب رارق رگا !؟دنکیم
دوخ ایآ !؟دناهدمآ اجک زا اهنیا سپ ،ادخ زا یادج
ار یزیچ شدوخ تاذ زا جراخ دناوتیم مه ادخ
رما کی زا دناوتیمن مه وا دوخ ،هن !؟دهدب نّیعت
دهدب نّیعت ار یزیچ شدوخ تاذ زا یادج یمدع
زا یادج و تسه شدوخ هک هفارصلاب دوجو نوچ
زا ادخ هکمیراد یناثءیشام رگم هفارصلاب دوجو نآ
هچنآ اذل !؟دنک تسرد ار دیز دینک ضرف هسیک نآ
دوجو نیا اذل .دوشیم تاذ دوخ زا زورب تسه
و شندوب یقلاطا سفن ،یقلاطا و یقیقح و هفارصلاب
اب دناوتب هک تسا نیا شندوب هفارصلاب روصت
هفارصلاب روصت امش هکنیمه ؛دوشعمج تاروهظ
رگا ،دیایب دح رد دوجو نیا دناوتیم ینعی دینکیم
رد دناوتن رگا ،تسین هفارصلاب رگید هک دیاین دح رد
ار ندوب هفارصلاب فارتعا ضقن امش دیایب دح
دینکن شیاهر و دیراد هگن ار ناتفارتعا نآ .دیاهدرک

ف رصو هفارصلاب دوجو ن يا :دييوگ ی م امش هکن يمه

ابار ش دوخ دناوتی م ی نعي ،ی قلاطا دوجو و دوجولا

ت فارص س پ دنک ق يبطت دناوتن رگا و دنک ق يبطت روهظ

.ت سا دیقم ش دوخ و درادن

□□□□□□: □□□ □□□□□□□ □□ □□□□□□□□□ □□□□
□□□□□□ □□ □□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□□□ □
□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□□□ □ □□□□□□□□
□□□□ □□□□□□□ □□□□□□ □□□ □□□□□□□

هب مه ت اقوا ی هاگ و دنتسه ی کي اًبيرقت :داتسا

.دنوشی م ريبعت هکئلام

□□□□□□: □□□□□□ □□□□ □□□□□□ □□□□ □□□□ □□
□□□□ □□□□□□ □□□□□□ □ □□□□ □□□□ □□ □□□□ □□□
□□□□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□ □□ □□□□□□ □□□□□□ □□□
□□□□□□ □□□□ □□□□ □□□ □□ □□□!

چيه هکنياهن ن دوب ی کي زا مروظنم ،هلب :داتسا

.ت سه اهنيا ۀمه رد رييدت ۀبنج هکلب دنرادن ت وافت

ات ت يشم ماقم ن امه زا ار رييدت ۀبنج دیناوتی م امش

اهنيا ۀمه هيلوط ۀلسلس رد و دينک ظاحل لاثم ملاع

ش دوخ لولعم رد رييدت مادکره و دنتسه تاربدم

ت روص ،لاثم ملاع رد هکدسری م لاثم ملاع هب ات درداد

ت روص ن يا و ت سه ت داهش ملاع رد داوم هيعون

ی کيطقفه کت سيذ روطن يا ،ت سه وتردوتم ه هيعون

.دشاب

دارفا ی ضعب ۀفشاکم ندمآ رد هابتشا ت لع

ت اقوا ی هاگ دینيبی م ب اوخ امش هک ی تقو اذل

ی‌ایؤر ،ایؤر تاقوا ی‌هاگ و تسا هابتشا نانباوخ
ی‌هاگ دننییبی‌م هفشاکم هک ی‌یاهنیا تسا هقداص
دننییبی‌م هفشاکم تاقوا .تسا فلاخ هفشاکم اًعقاو
فلاخ فشک ،فشک ی‌لو دنیوگب غورد هکنیاهز
تروص نآ هک دننکی‌م ار ی‌تروص فشک و تسا
ئمهل صا هک ی‌یاجنآ زا اما تسا ی‌حمنم و ی‌فتنم
ی‌قاب تروص نآ هب دناوتی‌من یا تسا ی‌قاب ءایشا
هبی‌تقو و تسا هدرکادیپ ءانف هک ی‌تروص نآ ،دسرب
نآ زا ی‌راک هک ی‌رگید تلاوحم و للع ئلسلس
نلاف رگید ئتفه ود :دیوگی‌م دسری‌م دیآی‌من‌رب
ت‌فر هیضق ن‌یا .دتفای‌من هک‌ی‌لاحر دتفای‌م قافتا
ار ی‌ناگیاب ئدنورپ و ی‌اهتفر وت اما دش ی‌ناگیاب وزج
زیم ی‌ور نلاآ هک ار ی‌امدنورپ نآ هن ی‌نکی‌م هاگن
روهظ نامز مامت 1316 لاس هک دیوگی‌م الذل .تسا
هزات رگا ـ ت‌فر ی‌ناگیاب رد نآ !؟اباب ی‌یاجک .دنکی‌م
ی‌ور نلاآ هک ی‌امدنورپ نآ ـ دشاب مه ی‌زیچ ض‌رف‌رب
و ءایلوا ریگ طقف نآ ،دیآی‌من ی‌سکره ریگ تسا زیم
هتفر ی‌ناگیاب رد هک‌هچنآ .دیآی‌م ص‌اخشا و دارفا نآ
قافتا ن‌یا رگید لاس اقآ :دیوگی‌م ی‌سکره ،تسا
مهدعب و دوشی‌م روطن‌یا رگید لاس هد و دتفای‌م

همه کشک و پشم و چرت و پرت و این حرف‌هاست
بعد که زمین شود می‌گویند که بداء حاصل شد، بداء
حاصل شد بابا تو هنوز به آن مطلب نرسیده‌ای چرا
تقصیر خدا می‌اندازی؟! خدا خیلی مظلوم است و از
این خدا مظلوم‌تر دیگر ما نداریم مدام گردن خدا یا
مردم می‌اندازند.

یک نفر در طهران بود می‌گفت که فلان سال در
طهران زلزله می‌آید. گفتم: نه زلزله می‌آید و نه چیز
دیگری، سفت و محکم سر جایتان بنشینید و هر چه
هم می‌خواهید خانه بسازید بسازید. وقتی هم که
نشد می‌گویند: بعضی از مؤمنین دعا کردند و رفع
شد. آخر تو از کجا می‌گویی؟! عمه و خالهٔ من هم
می‌توانند بیایند هر چیزی را بگویند و فردا هم وقتی
نشد بگویند: دیشب یکی دعا کرد! بیاییم دو تا
حدیث به مردم بگوییم، آخر این چه چیزی هست؟!
چرا با این حرف‌ها سر مردم را گرم کنیم. آقا به مردم
صداقت یاد بدهید، رعایت امانت یاد بدهید، ترحم
یاد بدهید، نوع‌دوستی یاد بدهید، ما هزار تا مسئله
داریم. می‌گوید: این، این می‌شود و آن، این می‌شود.

هداتفا قافتا یاهیضق کی :دیوگیم دشنه کمه ی تقو
،درک فرطربادخ و هدناوخ بش زامنی نمؤم کی و
ار م درم رس .درک شرهاظادخ و درک فلاخ ی کی نآ
.درادن ی اهدیاف ندرک م رگاهزیچ نیا اب

ور نانچه ر» :تفگ .دنک تمحر ار ناگرزبادخ
[1]«.دنتفر ناورهر ه ک

ه بن م .دندادن اشن ناگرزب ه ک تسا نامه ار
راتفر و لامعا دهاش کی دزن زا ه ک ی صخش ناونع
رد رابک ی ام ه ک م نکی م رارقا اجنیا م تسه ناگرزب
ی اهملک ک ی لئاسم نیا زا ،ناگرزب نیا ِتایح لوط
ی نیعت سا هدوبم هرگا .م یاهدینشن رابک ی .م اهدینشن
م ییایب ه کنیا م یاهدید ار ب لاطم اماً نیع ی نعیت سا هدوب
اهنآ ،م ینک ه هجِو ب سک نامدوخ ی ارب روما نیا اب
م یدید ام ه ک ار ه چنآ .دنتشادن اهزیچ نیا ه ب ی زاین
ی تقو نیم هرطاخ ب و دوب تسرد و ح یحص تییرت
هدز اهف رح نیا زا ف رطنآ و ف رطن یا م ینیی م ه ک
ف رح م هن یا رخآ .دزی رم م هه ب نامباصعا دوشی م

---

[1]: 56 هرامش ،ی لو لله ا ت معن هاشت ایونث .

دنتفر ناهگان و دنتفر هار *** دنتفر ناورهر ه کور نانچه ر

نشراک اهنآ ،میدید ار اهنآ ملاک تحص ام !؟دش
فرحه کمیدید !؟مینکش راکه چار نیا .دوبت سرد
فرح و ت شاد تیعقاو اهنآ فرح ،دوبت سرد اهنآ
اهفرح نیا دوب یّکزم و ی برم و هدننکت ییرت اهنآ
ار ناسنا طقف اهفرح نآ اما دنکی منت ییرت ار ناسنا
هگن هدننکف قوتم ِع قوت کی رد و راظتنا کی رد
فرص و درادی مه گنه بترم کی رد ار ناسنا ،درادی م
مهدعب و هلئسم کیه بس فنه جوت و ی شوخل د کی
ءانتعا و هجوتم دع و ی درس و س أیداتفین ی قافتا ه ک
لاسود ،دشنه کنیا .دیآی مش یپه یضقل صا ه بت بسن
رهاباب نک ش یاهر س پ ،دشن م هن یا ت شذگ مه
نآ رد ه کی لاحرد !؟ی راد ش راکه چ ،دشه کدشت قو
و دنکی م ت کرح ناسنا ،ش ور و ه یکزت و ت ییرت ع ون
ناگرزبت قوچیه اذل دسری م ب ولطم ه ب و دوصقم ه ب
دنتفگ ی زیچ ک یی تقو ک یم هرگا ،دندوبن روطن یا
هتشاد دادعتسا ه کی سکاي و ی ّرس م رحم ک یه ب طقف
فرطنآ و فرطن یا دنیایب هکنیاه ن دناه تفگ ت سا
.دننکش خپ

ه کار ی یاهب اتک و ب لاطم مینیبی م ه کت ساجنیا